

MÓTTEKÍÐ
17. DES. 2013
 Umsjón

Stjórn Faxaflóahafna sf.,
b.t. Gísla Gíslasonar, hafnarstjóra,
Tryggvagötu 17, 101 Reykjavík

Efni: Þakkar fyrir veittan stuðning við endurbyggingu Grímshúss.

Grímshúsfélagið í Borgarnesi þakkar stjórn Faxaflóahafna og hafnarstjóra innilega fyrir myndarlegan styrk til endurbyggingar Grímshúss í Brákarey í Borgarnesi, sem afhentur var félaginu í útgáfu- og afmælismóttöku Faxaflóahafna 21. nóv. s.l.

Við þökkum jafnframt þann góða hug sem við teljum okkur finna í garð þessa verkefnis hjá stjórn Faxaflóahafna, hafnarstjóra og hjá öðrum starfsmönnum hafnanna, sem við höfum átt samskipti við.

Stjórn Grímshúsfélagsins vonast til að eiga áfram stuðning og gott samstarf við forsvarsmenn og starfssólk Faxaflóahafns um varðveislu þessa húss.

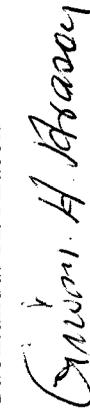
Virðingarfyllst,

f.h. Grímshúsfélagsins

Sigríður A. Árason

Sveinn G. Hálfdanarson

Guðmundur A. Árason

P.s. Hér meðfylgjandi er stutt samantekt félagsins á stöðu mála varðandi varðveislu útgerðarsögu Borgfirðinga á undanfönum sex árum.

Útgerðarsaga Borgfirðinga

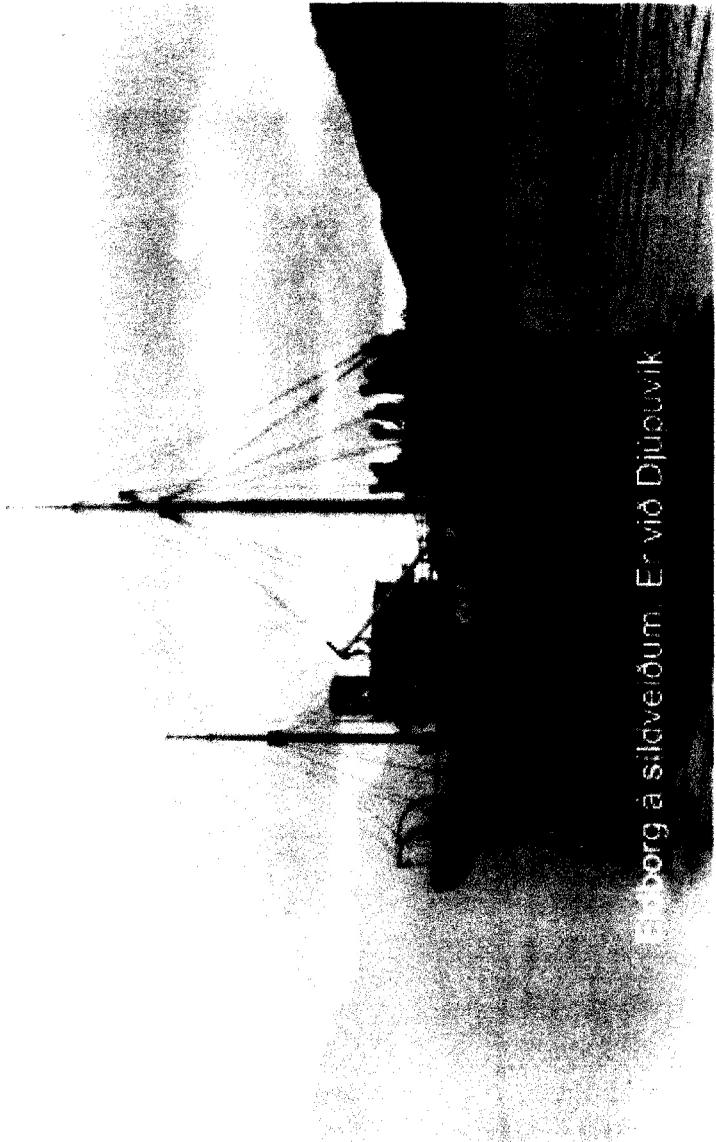
Fimm skipslíkön - Ritun og útgáfa sögunnar - Varðveisla Grímshúss

Siglingar og útgerð er sjálfsgagt ekki það fyrsta sem kemur upp í hugann þegar hugsað er til Borgarness og Borgarfjarðar. Það ber þó að hafa í huga að Borgarnes hefði ekki orðið sá þéttbýlistastaður sem hann er í dag ef ekki hefði verið fyrir siglingasamgöngur á árum áður. Borgarnes lék lykilhlutverk sem tengistöð milli Norðurlands og Suðurlands í fólk- og vörufloftningum í upphafi bilaaldar. Pekktir flóabátar á borð við Suðurlandið, Laxfoss, Eldborg og Akraborg héldu uppi reglubundnum áætlanaferðum milli Borgarness – Akraness – Reykjavíkur.

Laxfoss á leið út úr Reykjavíkurhöfn

Skipauðgerð Borgfirðinga snérist þó ekki eingöngu um flóaferðirnar heldur hófst fiskiskipaútgerð frá Borgarnesi upp úr 1930. Rættist þá gamall draumur margra Borgnesinga um útgerð frá staðnum þó svo að mönnum hafi verið það fyllilega ljóst að umfang útgerðarinnar yrði aldrei í líkingu við aðra útgerðastaði á Vesturlandi. Samvinnufelagið Grímur var stofnað árið 1933. Keyp特 voru fiskiskipin Eldborg, Hafborg og Hvítá. Útgerðin skapaði fjölda manns vinnu og skilaði mikilvægum tekjum inn í byggðarlagið. Eldborg varð til að mynda aflihæsta sildveiðiskipið fyrir norðurlandi tvö sumur í röð þ.e. árin 1943 og 1944. Borgnesingar voru jafnan í meirihluta áhafna en jafnframt voru einstaklingar frá öðrum byggðalögum á Vesturlandi um borð í skipunum, sem í mör gum trifellum gátu miðlað meðan hún stóð yfir.

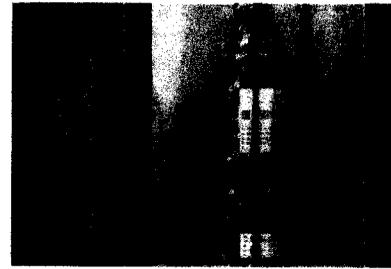
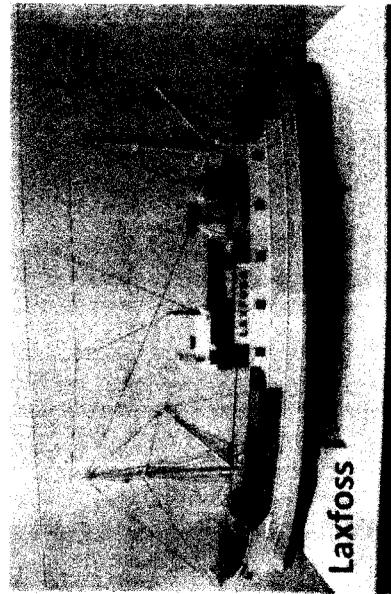
Borg á sildaveðum. Ei við Djúpavík

Frá árinu 2008 hafði tiltölulega lítil hópur heimamanna og brotfluttra Borgnesinga unnið að varðveislu þessarar merkilegu útgerðarsögu Borgfirðinga. Fyrst var ráðist í að láta smiða líkön af m/s Eldborg, m/s Hvítá, m/s Hafborg, m/s Laxfoss og m/s Akra Borg, þeirrar fyrstu. Þessi fimm glæsilegu skipslíkön voru afhent Safnahúsini í Borgarnesi til varðveislu. Líkönin smiðaði Grímur Karlsson, módelsmiður í Reykjanesbæ.

Innan þessa hóps kom síðan upp umræða um að æskilegt væri að rita útgerðarsögu og ákvæð hópurinn að ráðast í það verkefni. Ari Sigvaldason var ráðinn til að rita Útgerðarsögu Borgfirðinga, sem ber heitið "Vist þeir sóttu sjóinn". Bókin kom út í árslok 2011

þegar líða tók á árið 2011 var síðan farið í að tala um að bjarga Grímshúsi. Endurbýggja það og nota m.a. til að varðveita þessa merkilegu sögu. Í raun má því segja að um sé að ræða þrípætt verkefni:

1. Smiði fimm skipslíkana. Lokið 2010.
2. Skrásetning og útgáfa Útgerðarsögu Borgfirðinga. Lokið 2013.
3. Endurbýgging Grímshúss. Sem hófst á árinu 2013.

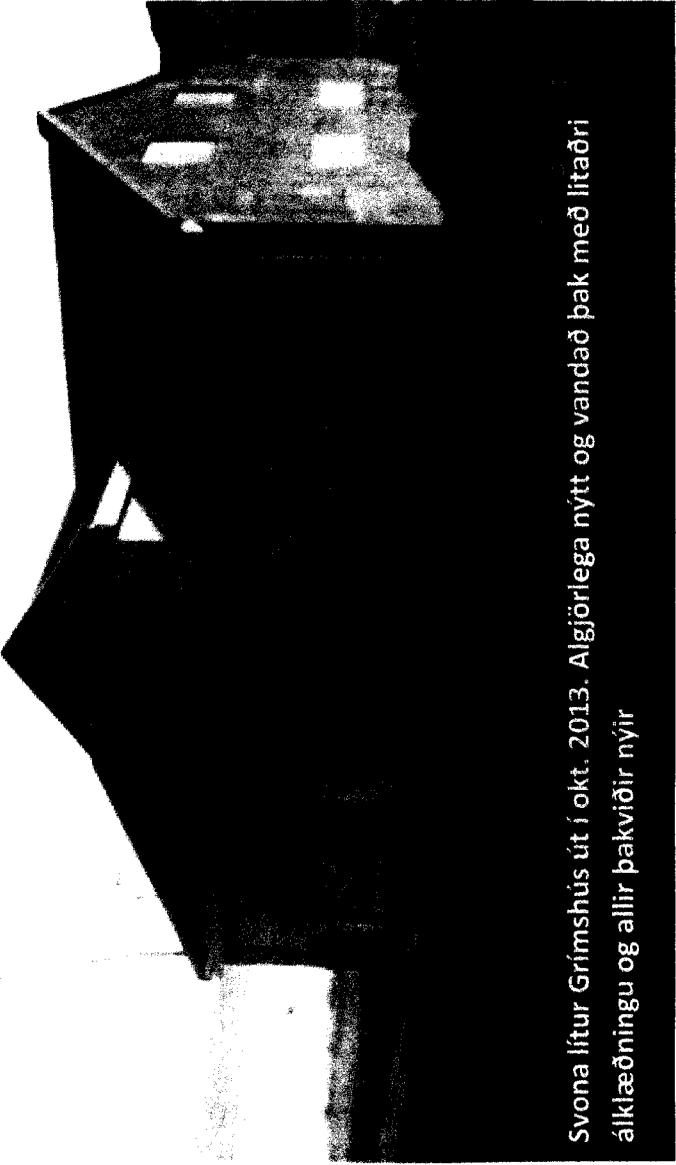

Endurbygging Grímhúss

pá var komið að þriðja þætti í varðveislu þessarar útgerðarsögu, sem er endurbygging Grímhúss í Brákarey. Grímhúsíð stendur í mikilli niðurniðslu við höfnina í Borgarnesi. Útgerðarfélagið Grímur hf. byggði þetta hús fyrir starfsemi sína árið 1942 þegar hagur félagsins vænkaðist vegna mikils síldarafla skipa félagsins. Húsið er steinsteyp, upphaflega á tveimur hæðum, 167,8 fermetrar að grunnfleti og 959,0 rúmmetrar. Á neðri hæð var verkstæði og geymslur fyrir veiðarfæri og fleira. Á eftir hæðinni var skrifstofuaðstaða fyrir útgerðina og um tíma einnig fyrir Borgarneshrepp. Einnig var þar kaffistofa og geymslur. Þetta hús var eina mannvirkið sem byggt var í tengslum við útgerð Borgfirðinga.

Húsið hannaði Halldór H. Jónsson arkitekt sem var oft nefndur „stjórnarformaður Íslands“ vegna setu sinnar í stjórnun fjölmargra stórra fyrirtækja á Íslandi. Halldór hannaði fjölmörg þekkt hús á Íslandi eins og Hótel Sögu, Háteigskirkju, Watergate bygginguna (Höfuðstöðvar ÍAV), Dómus Meðica og Áburðarverksmiðjuna í Gufunesi. Halldór hannaði líka fjölmargar byggingar í Borgarfirði eins og Hótel Borgarnes, Borgarneskirkju, Kaupfélagsstjórabústaðinn og dýralæknisbústaðinn, Bæjarkirkju, Húsfellskapelli og svo mætti áfram teja.

Í október 2011 var Grímhúsafélagið stofnað til að halda utan um endurbyggingu Grímhúss en eigandi þess er sveitarfélagið Borgarbyggð. Nú er endurbyggingu þaksins lokið, Kostnaður við þann hluta er 4-5 millj. króna. Það er síðan von félagsins að á næsta ári takist að setja nýja glugga og gler í húsið og að síðan verði ráðist í viðgerð á útveggjum. Þar með ætti ytra útlit þess að vera komið í sómasamlegt ástand. Þegar framkvæmdum hefur verið lokið utanhúss er ætlunin að hefja framkvæmdir innanhúss með það að markmiði að þar sé haegt að koma upp myndarlegu safni er varðveisir útgerðarsögu Borgfirðinga.

Svona lítur Grímhús út í okt. 2013. Algjörlega nýtt og vandað þak með litaðri álklaðningu og allir þakviðir nýir

Auk minjasafns um útgerðarsöguna mætti sjá fyrir sér að húsið gæti nýst undir ýmiskonar menningarviðbunni eins og tónleika eða sýningar sem myndu hafa jákvæð samfélagsáhrif. Mörg tækifærir eru folgin í enduruppbýggingu á Grímshúsi þar sem húsið er staðsett í stuttu göngufærri frá Landnámssetrinu. Fjölmargir ferðamenn leggja leið sína á svæðið á hverju ári og myndi áhugaverð starfsemi og fallegt húsnæði á þessum stað við höfnina vekja mikla athygli. Þá fellur endurgerð hússins vel að framtíðarskipulagi sem fyrirhugað er í Brákarey þar sem ætlunin er meðal annars að byggja smábátahöfn. Á árum áður var mikilf mannlif í Brákarey og þar voru fjölmennir vinnustaðir. Starfsemi sláturnuðsins var hætt árið 2003 og kjötvinnsla lagðist af skömmu síðar. Uppbygging Grímshúss myndi marka ákveðin tínamót af því leyti að um væri að ræða fyrsta skrefið í uppbýggingu mannvirkja í Brákarey. Með endurbótum Grímshúss fælist ákvæðin yfirlysing sem birtist í að mönnum væri alvara að hefja umbætur í Brákarey. Endurbætt Grímshúss myndi án nokkurs vafa vekja athygli allra þeirra sem ættu leið um Brákarey enda húsið staðsett á frábærum stað á eynni, sem byður uppá fjölmög tækifærni.

Fjármögnun

Endurbæturnar hafa hingað til að mestu leyti verið fjármagnaðar með framlögum og styrkjum og með sölu bókarinnar "Vist þeir sóttu sjóinn". Ennfremur hafa nokkrir félagsmenn lagt fram talverða sjálfböðavinnu.

Öll þessi þríjú framangreind verkefni hafa hlutið góðan hljómgrunn og voru studd og styrkt fírhagslega af fjölda einstaklinga, fyrirtækja og opinberra aðila. Þen og aftur er þeim öllum þakkaður stuðningurinn. Án þessa stuðnings hefði ekki tekist að ljúka módelmiðinni, að skrá og gefa út útgerðarsöguna eða koma þaki á Grímshús.

Ljóst er að talsvart mikil fjármagn þarf til þess að standa straum af kostnaði við frekari endurbýggingu Grímshúss. Á næstu misserum verður leitað til einstaklinga, fyrirtækja og stofnanna til þess að styðja við framkvæmdirnar með fjárramlögum og taka á þann þátt í að varðveita mikilvægum þátt í sögu samgangna og útgerðar frá Borgarnesi.

Borgarnesi, 15. nóvember 2013

Grímshúsfélagið

Kennitala félagsins er 581111-0370, bankanr 0326-13-5811.

Stjórnina skipa:

Sigvaldi Arason, s. 892-1525, sili@borgarverki.is,
Sveinn G. Hálfánarson, s. 898-9205, nf. asa.sveinn@simnet.is,
Guðmundur A. Arason, s. 892-5114, nf. gaa@simnet.is,
Geiraug Jóhannsdóttir, s. 893-8960, nf. geirtaug@borgarþvsgd.is,
Eiríkur J. Ingólfsson, s. 894-5151, nf. ejiehf@simnet.is.